

مقدمه

کیوی فروت یکی از میوه‌های نیمه‌گرمسیری و بومی شمال شرقی هندوستان و جنوب چین است. کیوی فروت تا آغاز قرن بیستم گیاهی وحشی به حساب می‌آمد که فقط چینی‌ها آن را می‌شناختند و مصرف می‌کردند. کیوی فروت یکی از مهمترین محصولات باغی در شمال ایران است. تولید این محصول در استان‌های مازندران و گیلان از اهمیت بسزایی برخوردار است و یکی از منابع مهم تولید است که در مبادلات تجاری و اشتغال مردم نقش مؤثری دارد.

مشخصات گیاه‌شناسی کیوی فروت

کیوی فروت با نام علمی (*Actinidia deliciosa*) از خانواده (*Actinidiaceae*)، گیاهی خزان‌دار و نیمه‌گرمسیری است که به دلیل ماشوره‌ای بودن تنه و شاخه‌ها، مانند انگور نوعی تاک به حساب می‌آید. تاک‌های کیوی فروت ریشه‌هایی نسبتاً ضخیم و گوشتی دارند که گسترش آن‌ها اغلب سطحی است. عمق نفوذ ریشه‌ها در اراضی سبک و نفوذپذیر تا چهار متر است، ولی در زمین‌های سنگین حداکثر یک متر است. قطر تنه اصلی تاک‌های کیوی فروت می‌تواند در مدت عمر ۵۰ ساله گیاه به حدود ۲۰ سانتی‌متر هم برسد. در هر تاک دو نوع شاخساره وجود دارد. دسته اول شاخه‌های نابالغ با رشد رویشی هستند و گروه دوم بازوهای یک ساله‌ای هستند که رشد رویشی آن‌ها در سال قبل کامل شده و جوانه‌های مخلوط آن‌ها در بهار به شاخه‌هایی حامل برگ و گل تبدیل می‌شوند. نوک شاخه‌های جوان و پر رشد کیوی فروت پوشیده از پرزهای ریز و اغلب ارغوانی رنگ است. برگ‌های کیوی فروت پهن است و با موهای ظریفی پوشیده شده است که موجب جذب فراوان نور خورشید و تشدید تبخیر و تعرق می‌شود. برگ‌های متناوب و به طول حدود ۷ تا ۱۳ سانتی‌متر با دم برگ‌های بلند به شکل تخم مرغی تا تقریباً گرد هستند و در بخش قاعده‌ای قلبی شکل هستند. برگ‌ها در اوایل رشد نازک و لطیف و ارغوانی رنگ هستند، ولی طی دوره رشد خود ضخیم‌تر می‌شوند و سطحشان حالت چرمی پیدا می‌کند. کیوی فروت گیاهی دو پایه است. هر گل حدود ۵ روز بعد از شکوفایی جوانه‌های زایشی کامل می‌شود و از ۳ تا ۷ کاسبرگ، ۵ تا ۷ گلبرگ سفید یا کرم رنگ و تعداد زیادی پرچم به همراه ۳۰ تا ۴۰ خامه تشکیل شده است. گل‌های نر اغلب دو یا سه تایی و گاهی تکی ظاهر می‌شوند و همانند ماده‌ها مادگی دارند، ولی تخمدان آن‌ها تحلیل رفته است و اگرچه دارای برچه‌های متعددی هستند، اما تخمک و خامه ندارند. میوه کیوی فروت استوانه‌ای شکل و بر حسب رقم می‌تواند شکل متفاوتی داشته باشد. بخش خوراکی میوه در انواع تجاری کیوی فروت می‌تواند بر حسب رقم به یکی از سه رنگ سبز، زرد و

کیوی فروت

PTMP/SK/R&D/A/ Kiwi Fruit01 /24042021

قرمز باشد. پوست میوه کاملا صاف است و پرزهای روی آن موجب حفظ میوه از خسارت‌های مکانیکی و حمله حشراتی مثل مگس میوه مدیترانه‌ای می‌شود.

جدول ۱- مشخصات گیاه‌شناسی کیوی فروت

کیوی فروت	نام فارسی
Kiwi Fruit	نام انگلیسی
Actinidia deliciosa	نام علمی
Actinidiaceae	خانواده

شکل ۱- آشنایی با تاک، برگ، گل و میوه کیوی فروت

کیوی فروت

PTMP/SK/R&D/A/ Kiwi Fruit01 /24042021

کاشت

درجه حرارت یکی از مهمترین عوامل آب و هوایی موثر بر عملکرد و کیفیت میوه کیوی فروت است. جوانه‌های کیوی فروت همانند درختان خزان‌دار با کوتاه شدن طول روز و بروز سرمای پاییزی وارد رکود می‌شوند. تاک‌های کیوی فروت برای بیدار شدن جوانه‌ها از خواب زمستانی به ۳۰۰ تا ۴۰۰ ساعت دمای ۴ تا ۷ درجه سانتی‌گراد نیاز دارند. مقاومت سرمایی تاک‌های کیوی فروت به دلیل خزان‌دار بودن بیشتر از مرکبات است. میزان تحمل سرمایی تاک‌های بالغ و نهال‌های جوان کیوی فروت به ترتیب تا ۱۸- و ۷- درجه سانتی‌گراد است. کیوی فروت در اراضی کاملاً سبک و هوموس دار با اسیدیته ۵/۵ تا ۶/۵ که زهکش خوبی نیز داشته باشد و رشد و باردهی مطلوبی دارد.

عمق مناسب بسترهای آماده برای غرس نهال‌های کیوی فروت حدود ۱/۵ تا ۲ متر است. برای احداث باغ کیوی فروت اغلب از نهال‌های یک ساله یا دو ساله و فاصله کاشت ۴*۵ یا ۳*۵ استفاده می‌شود. نهال‌های گلدانی در هر زمان از سال قابل کشت هستند، اما کاشت در اواخر شهریور و اواخر اسفند ترجیح داده می‌شود. کاشت اواخر شهریور در مناطقی که زمستان ملایم و بدون یخبندان دارند، زمان مناسب‌تری است.

شکل ۲- باغ کیوی فروت

داشت

کیوی فروت بومی مناطق پر باران چین است و با توجه به رشد رویشی زیاد، نیاز به آبی فراوان دارد. بروز هر گونه تنش آبی به ویژه در فصل تابستان می‌تواند باعث کاهش عملکرد، سایز و کیفیت داخلی میوه‌ها شود. مصرف آب در باغ‌های کیوی فروت نسبتاً بالاست؛ زیرا سطح برگ آن‌ها بزرگ و مقاومت روزنه‌ای کم است.

کیوی فروت گیاهی پرتوقع است و باید در خاکی کشت شود که به خوبی مواد مورد نیاز آن را تأمین کند. این گیاه به خوبی مواد غذایی خاک را جذب می‌کند و چنانچه کمبود مواد غذایی به وجود آید، زود علائم کمبود را نشان می‌دهد؛ درحالی‌که در سایر گیاهان علائم کمبود سریع ظاهر نمی‌شود. تغذیه کیوی فروت یکی از مهمترین عوامل مؤثر بر رشد و نمو این گیاه است.

برداشت

کیوی فروت از جمله میوه‌هایی که باید در زمان دقیق و مشخصی برداشت شود. زیرا اگر پیش از رسیدن جمع‌آوری شود یقیناً رسیده نخواهد بود. همچنین اگر از زمان برداشت آن بگذرد بدون شک میوه دچار شل شدن و نرمی خواهد شد. مهمترین شاخصه‌ای که برای زمان برداشت آن می‌تواند در نظر گرفت، درجه بریکس بوده که توسط دستگاه رفرکتومتر قابل اندازه‌گیری است. فصل برداشت کیوی فروت بسته به نوع رقم آن اواخر پاییز است.

شکل ۳- برداشت دستی کیوی فروت

کیوی فروت

PTMP/SK/R&D/A/ Kiwi Fruit01 /24042021

منبع

عدولی، بابک؛ قاسمی، مالک؛ عابدی قشلاقی، ابراهیم؛ فیفایی، رضا؛ داداشزاده، بهمن. (۱۳۹۹). اصول باغبانی در پرورش کیوی فروت. تهران: نشر آموزش کشاورزی

تعاونی پترو تمدن مهام پارس

PTMP/SK/R&D/A/ Kiwi Fruit01 /24042021

